

Opäť sa budujú klenbové mosty cez Ipeľ

Thursday, 20 November 2008

V spojitosti s výstavbou nových ipeľských mostov už dlhoročne nenastal vážnejší obrat: plány sa postupne pripravovali, ale ich realizácia sa hlavne z nedostatku peňazí neuskutočnila. Až neskoro sa začala výstavba dvoch nógradských hraničných prechodov, popri tom dostali zelenú realizácie ďalších

mostov na území Euroregiónu Ister-Granum. Problematika ipeľských mostov zahŕňa v sebe plány takej veľkej oblasti, ktorá sa ťahá oľ Pólytárnócu až po Szob. Pred I. svetovou vojnou stálo na slovensko-maarskom hraničnom úseku rieky Ipeľ 47 mostov, dnes je ich v prevádzke iba niekoľko. Také sú napríklad mosty medzi obcami Slovenské Žarmoty - Balassagyarmat alebo Salka - Letkés. Momentálne prebieha obnova 12-tych prechodov. V niektorých usadlostiach sú zatiaľ financie na zhotovenie plánov, tie však majú aj povolenie a akajú na začatie prác. Medzi takéto patria usadlosti v nógradskej župe a jedná sa o mosty medzi obcami Ráospusztá a Ráos, patriace k obci Nógrádszakái, a Pástyénpusztá-Pešov, ktoré sú vo verejnej správe Szécsényu.

Regionálne plány vo veci ipeľských mostov. V našej oblasti začiatkom 20. storočia stálo osem ipeľských mostov. Rozpočet na ich obnovu vrátane infraštruktúrnych investícií, ciest, hrádzí podľa kalkulácie Fmterv RT na rok 2004 by bolo spolu 3,4 miliardy forintov. Firma so sídlom v Budapešti vypracovala a tuidum, v ktorom predstavila aj poradie výstavby mostov podľa dôležitosti. Pri určení poradia bola dôležitým hľadiskom infraštruktúra, ako aj rozmiestnenie dôležitých dopravných uzlov. Prvé miesto zaujal most medzi obcami Chába-Ipolydamásd, nasleduje most Pastovce-Vámosmikola alebo Vámosmikola - Bielovce. Až nasleduje poradie:

Vyškovce nad Ipalom - Tésa, Drégeypálánk - Ipeľské Predmostie, Koláro-Ujkovár, Orhalom - Vrbovka, Pástyénpusztá - Pešov, Muša - Nógrádszakái. Chába a Pastovce

Chábu s Ipolydamásdom spájal drevený most postavený v 19. storočí, neskôr bol nahradený kompou. Pri realizácii vodného diela Nagymaros (1989) a斯卡斯卡tátnemu vodohospodárskemu investíčnému podniku vznikol nový most, po prerušení práce bol most v prevádzke iba vo výnimkách, napríklad počas sviatkov, a ho napokon v roku 2000 zničil zádoový prúd vody. Realizačný plán a povolenie na stavbu nového mosta už boli raz zhotovené. Nový most by mal byť postavený na mieste starého vojenského mostu, ktorý je majetkom štátnej pokladnice, a je zároveň aj úsekom medzinárodnej cyklistickej cesty. Podľa predstáv má byť rieka Ipeľ prešatá 45 m, dvojprúdovým mostom. Dôležitosť mosta medzi Pastovcami a Vámosmikolou spočíva v tom, že obec je dôležitým dopravným uzlom (tu sa rozchádzajú cesty smerom na Eliešovce, Šahy, Nové Zámky). Most v Pastovciach bol vyhodnený do povetria nemeckými vojskami v roku 1945. Na moste premávala do trianonskej dohody aj malá železnica, ktorá spájala usadlosti oblasti Börzsöny s Pastovcami. Nový prechod by neslúžil iba na cestnú premávku, ale opäť by premávala aj malá železnica. Prvá železnica na trať v Pastovciach vznikla v roku 1885, v roku 1908 pri Nagyörzsönyi pripojili spojovaciu trať, ktorá pokračovala do obce Kisírtáspusztá. Trasa dostala číslo 457. Prechody môžu byť postavené do roku Euroregion Ister-Granum v rámci programu hraničnej spolupráce INTERREG III získal 44 miliónov forintov na zhotovenie plánov výstavby mostov medzi obcami Ipolydamásd - Chába, Vámosmikola - Pastovce, a spojovacej cesty k prechodu Vyškovce - Tésa. Podľa parlamentného poslanca Ivána Farkasa nitrianska župa v júni odsúhlasila podporu na všetky tri projekty.

Plánovacie dokumentácie sú pripravené, vypracovanie projektu potrebného na konkurz EU ešte nechá na seba. Župa oslovila Ministerstvo dopravy, aby im odovzdala kompetencie ako aj na to, aby podpísala s Maarskom medzivládnu dohodu, čo je jednou z podmienok konkurzu" - vysvetľoval Iván Farkas, a dodal: investičné náklady je možné kryť na 95% zo zdrojov únie. Realizácia závisí aj od toho, kedy bude vypísaný vhodný konkurz. Spomínaný projekt je vedený v plánovacej dokumentácii až do roku 2013.

Na Ipeľi aj pešie mosty

Medzi 3 párami hraničných obcí Poipia plánujú postaviť most pre chodcov a cyklistov, realizátorom myšlienky by bol Euroregion Ister-Granum. Jedná sa o Vámosmikola - Bielovce, Ipolytölgyes - Malé Kosihe, Lelá - Liliompusztá. Medzi Bielovcami a Vámosmikolou sa jedná o 30-40 m dlhý most s ťahkou konštrukciou, ktorý by odborníci postavili behom 1 až 2 mesiacov. V Leleji však stál drevený most, ktorý ho spájal s katastrom obce Letkés. Ľudia cez most chodili na druhú stranu rieky obrábať svoje polia. Nový most by mal mať úlohu, oblasť by sa stala súčasťou turistického ruchu. Proti ťahlá strana Ipeľa je pekne vybudovaná, a po ohyb Dunaja je pre turistov - cyklistov k dispozícii cyklistická cesta.

Eva Szépvá (preklad-SK: gp)